

VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Mokslo sritis/ys, kryptis/ys (kodai)	Medicinos ir sveikatos mokslai (M 000): Medicina (M 001)			
Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika	Medicinos fakultetas Klinikinės medicinos institutas Krūtinės ligų, imunologijos ir alergologijos klinika			
Dalyko pavadinimas (ECTS kreditai, val.)	Padidėjęs jautrumas vaistams 8 kreditai (216 val.)			
Dalyko studijų būdas	Paskaitos	Seminarai	Konsultacijos	Individualus darbas
ECTS kreditai	-	-	1	7
Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)	<p>Atsiskaitymas: pranešimo pristatymas ir vertinimas. Pranešimas pristatomas tiksline tema, kuri derinama su koordinuojančiais dėstytojais (doktorantas turi išanalizuoti, apžvelgti ir pristatyti naujausias mokslines publikacijas, susijusias su tiksline tema). Pranešimo vertinimo kriterijai:</p> <p>1. Pranešimo turiniui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atitikimas bendrosioms pranešimų rengimo techninėms rekomendacijoms; • pranešimo struktūros aiškumas; • temos analizės išsamumas temos dėstymo logiškumas, • vientisumas etiškas pateikimas; • taikomasis mokslinis aspektas (teorinis pagrindimas, mokslinė analizė, gebėjimas išskirti ir pateikti esminius dalykus); • originalumas (savarankiškumas, pranešėjų indėlis). <p>2. Pranešimo pristatymui ir vizualizavimui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kalbos stilius, kalbos kultūra kalbos, tempas, raiškumas, įtaigumas; • vaizdinės medžiagos panaudojimas; • gebėjimas aiškiai atsakyti į klausimus; • aiškus idėjų pristatymas; • argumentavimo kokybė; • laiko valdymas (ar tinkamai išnaudotas pristatymui skirtas laikas). 			
DALYKO KURSO TIKSLAS				
Dalyko tikslas – susipažinti ir suprasti nepageidaujamą vaistų poveikį žmogaus organizmui, padidėjusio jautrumo reakcijas, jų epidemiologiją, išsivystymo mechanizmus, kliniką, diagnostikos būdus, gydymą ir profilaktikos priemones.				
PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS				
Nepageidaujamų reakcijų vaistų sukeltų reakcijų klasifikacija. Medikamentinė alergija ir netoleravimas. Alerginių reakcijų nuo vaistų epidemiologija. Padidėjusio jautrumo vaistams priežastys. Medikamentų imunogeniškumas. Vaistų sukeltų padidėjusio jautrumo reakcijų klasifikacija. Kryžminės padidėjusio jautrumo vaistams reakcijos. Nuo IgE priklausomos reakcijos. Citotoksinės reakcijos. Imunokompleksų sukeltos reakcijos. Lėtosios padidėjusio jautrumo vaistams sukeltos reakcijos. Vaistų sukeltų padidėjusio jautrumo reakcijų mechanizmai. Vaistų sukeltų padidėjusio jautrumo reakcijų klinika. Vaistų sukeltos generalizuotos ir organams specifinės				

padidėjusio jautrumo reakcijos. Anafilaksija. Seruminė liga. Seruminės ligos sindromas. Karščiavimas. Alerginis vaskulitas. Medikamentinis kepenų ir inkstų pažeidimas. Medikamentų sukelta agranulocitozė, hemolizinė anemija, trombocitopenija. Odos alerginės reakcijos nuo vaistų. Dilgėlinė ir angioedema. Fiksuota eritema. Daugiaformė eksudacinė eritema. Stivenso – Džonsono sindromas. Lajelio sindromas. Alerginis kontaktinis dermatitas. Fotodermatitas. Alerginės reakcijos antibiotikams. Infekcijos reikšmė jautrumo vaistams pasireiškimui. Polivalentinės medikamentinės alergijos sindromas. Jautrumas sulfonamidams sergantiesiems ŽIV infekcija. Bendros ir vietinės anestezijos metu pasireiškiančios reakcijos. Padidėjusio jautrumo reakcijos sukeltos jodokonstrastinių preparatų. Medikamentinės alergijos diagnostika. Anamnezės svarba diagnozuojant padidinto jautrumo vaistams reakcijas. Medikamentinės alergijos klinikiniai diagnostikos kriterijai. Medikamentinės alergijos diagnostika in vivo. Odos alerginiai mėginiai su medikamentais. Provokaciniai alerginiai mėginiai su medikamentais. Medikamentinės alergijos diagnostika in vitro. Medikamentinės alergijos diagnostikos algoritmas. Medikamentinės alergijos gydymas. Anafilaksijos gydymas: neatidėliotina pagalba ir intensyvi terapija. Desensibilizacija, desensibilizacijos tikslingumas ir būdai. Medikamentinės alergijos profilaktika. Alternatyvaus gydymo galimybės ir parinkimas vaistams jautriems pacientams. Jautrumas aspirinui ir kitiems nesteroidiniams priešuždegiminiams vaistams (NPUV). Reakcijų į aspiriną ir NPUV tipai. Provokaciniai testai su aspirinu ir NPUV: peroralinis, inhaliacinis. Desensibilizacija aspirinui ir NPUV. Alerginės reakcijos į vakcinas. Chemoterapijos sukeltos alerginės reakcijos.

SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. Pichler WJ, Watkins S, Yerly D. Risk Assessment in Drug Hypersensitivity: Detecting Small Molecules Which Outsmart the Immune System. *Front Allergy*. 2022 Feb 22;3:827893. doi: 10.3389/falgy.2022.827893. PMID: 35386664; PMCID: PMC8974731.
2. Torres MJ, Trautmann A, Böhm I, Scherer K, Barbaud A, Bavbek S, Bonadonna P, Cernadas JR, Chiriac AM, Gaeta F, Gimenez-Arnau AM, Kang HR, Moreno E, Brockow K. Practice parameters for diagnosing and managing iodinated contrast media hypersensitivity. *Allergy*. 2021 May;76(5):1325-1339. doi: 10.1111/all.14656. PMID: 33170954.
3. Blanca-Lopez N, Atanaskovic-Markovic M, Gomes ER, Kidon M, Kuyucu S, Mori F, Soyer O, Caubet JC. An EAACI Task Force report on allergy to beta-lactams in children: Clinical entities and diagnostic procedures. *Pediatr Allergy Immunol*. 2021 Oct;32(7):1426-1436. doi: 10.1111/pai.13529. Epub 2021 Jun 4. PMID: 33931922.
4. Doña I, Pérez-Sánchez N, Eguiluz-Gracia I, Muñoz-Cano R, Bartra J, Torres MJ, Cornejo-García JA. Progress in understanding hypersensitivity reactions to nonsteroidal anti-inflammatory drugs. *Allergy*. 2020 Mar;75(3):561-575. doi: 10.1111/all.14032. Epub 2019 Oct 28. PMID: 31469167.
5. Garvey LH, Ebo DG, Mertes PM, Dewachter P, Garcez T, Kopac P, Laguna JJ, Chiriac AM, Terreehorst I, Voltolini S, Scherer K. An EAACI position paper on the investigation of perioperative immediate hypersensitivity reactions. *Allergy*. 2019 Oct;74(10):1872-1884. doi: 10.1111/all.13820. Epub 2019 Jun 18. PMID: 30964555.
6. Atanaskovic-Markovic M, Gomes E, Cernadas JR, du Toit G, Kidon M, Kuyucu S, Mori F, Ponvert C, Terreehorst I, Caubet JC. Diagnosis and management of drug-induced anaphylaxis in children: An EAACI position paper. *Pediatr Allergy Immunol*. 2019 May;30(3):269-276. doi: 10.1111/pai.13034. PMID: 30734362.
7. Kidon M, Blanca-Lopez N, Gomes E, Terreehorst I, Tanno L, Ponvert C, Chin CW, Caubet JC, Soyer O, Mori F, Blanca M, Atanaskovic-Markovic M. EAACI/ENDA Position Paper: Diagnosis and management of hypersensitivity reactions to non-steroidal anti-inflammatory drugs (NSAIDs) in children and adolescents. *Pediatr*

Allergy Immunol. 2018 Aug;29(5):469-480. doi: 10.1111/pai.12915. Epub 2018 Jun 13. PMID: 29693290.

8. Demoly P, Adkinson NF, Brockow K, Castells M, Chiriac AM, Greenberger PA, Khan DA, Lang DM, Park HS, Pichler W, Sanchez-Borges M, Shiohara T, Thong BY. International Consensus on drug allergy. Allergy. 2014 Apr;69(4):420-37. doi: 10.1111/all.12350. PMID: 24697291.
9. Scherer K, Brockow K, Aberer W, Gooi JH, Demoly P, Romano A, Schnyder B, Whitaker P, Cernadas JS, Bircher AJ; ENDA, the European Network on Drug Allergy and the EAACI Drug Allergy Interest Group. Desensitization in delayed drug hypersensitivity reactions -- an EAACI position paper of the Drug Allergy Interest Group. Allergy. 2013 Jul;68(7):844-52. doi: 10.1111/all.12161. Epub 2013 Jun 7. PMID: 23745779.
10. Bousquet PJ, Gaeta F, Bousquet-Rouanet L, Lefrant JY, Demoly P, Romano A. Provocation tests in diagnosing drug hypersensitivity. Curr Pharm Des. 2008;14(27):2792-802. doi: 10.2174/138161208786369731. PMID: 18991698.

KONSULTUOJANTYS DĖSTYTOJAI

1. Dalyką koordinuojantis dėstytojas: Laura Malinauskienė (prof. dr.).

2. Anželika Chomičienė (doc. dr.).

PATVIRTINTA:

Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2022 m. rugsėjo 29 d.

Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė